

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра соціальних комунікацій

ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ ТЕКСТ І КОНТЕКСТ
СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня

Луцьк
2023

Силабус вибіркового освітнього компонента «Публіцистичний текст і контекст» підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня. 29 серпня 2023 року

Розробник:

Теребус Оксана Леонідівна, кандидат філологічних наук. доцент кафедри соціальних комунікацій.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальних комунікацій протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

Завідувач кафедри:

доц. Кошелюк О. В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Для здобувачів освіти другого (магістерського) рівня усіх спеціальностей	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 2
		Семестр 2-ий
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 14 год.
ІНДЗ: є		Самостійна робота 88 год.
		Консультації 8 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Теребус Оксана Леонідівна: кандидат філологічних наук, доцент кафедри соціальних комунікацій; тел.: 0502408907; oksana_tereb@ukr.net

Дні занять (розклад за посиланням): <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Предметом курсу є кращі зразки публіцистичної творчості. Традиції літературної справи завжди будувалась на використанні канонічності та етикетності, що й сьогодні демонструється представниками публіцистичної думки. Головна функція публіцистики – формування суспільної думки. Своєрідність публіцистики в тому, що публіцист може будь-яку тему висвітлити в такому ракурсі, який зачіпає інтереси багатьох людей, а значить привертає їхню увагу. Для публіцистичного твору властиве органічне поєднання об'єктивного та суб'єктивного мислення. Сьогоднішнє суспільство – це суспільство, де панує духовна спустошеність, моральний нігілізм, недієздатність демократичних інституцій, тероризм, екологічна криза, зниження рівня інтелекту, руйнування сім'ї та інші небезпечні явища. Публіцистика повинна опиратись на світоглядні засади, мати філософський характер, опиратись на етичні норми, нести відповідальність за слово.

Силабус освітнього компонента складено з орієнтиром на можливість вільного проектування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти другого (магістерського) рівня у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Освітній компонент «Публіцистичний текст і контекст» займає важливе місце в системі підготовки магістра журналістики, адже спрямований на вивчення місця, ролі, функціональних характеристик, основних тенденцій, методів, інструментів комунікації в епоху цифрових технологій.

Вибірковий освітній компонент може зацікавити істориків, філологів, психологів, здобувачів інших освітніх програм, оскільки курс дає широке уявлення про теорію і практику застосування сучасних цифрових технологій, опрацювання та критичного сприйняття інформації, формування та використання електронних інформаційних ресурсів та сервісів у професійній діяльності.

2. Пререквізити / Постреквізити

Особливих вимог до здобувачів другого (магістерського) рівня до початку вивчення вибіркового освітнього компонента немає.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета курсу – розкрити особливості розвитку публіцистики від давніх часів до сьогодення, опираючись на моральні категорії та досвід кращих публіцистів світу. **Завданнями курсу є:** ознайомлення з історією формування і становлення публіцистичної думки в Україні; особливості публіцистики; з'ясування діяльності журналіста/публіциста у сучасному світі; визначення мотивації творчості публіциста; потрактування терміну «права слова» як найвищого етичного ідеалу.

4. Результати навчання Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні завдання і вирішувати складні проблеми у галузі журналістики і соціальних комунікацій, проводити дослідження та запроваджувати інновації у невизначених умовах і вимогах у сфері медіа, володіти інформаційно-комунікаційними технологіями для здійснення практичної професійної діяльності.

ЗК01. Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу проблем і ситуацій, до пошуку, збирання, аналізу та синтезу інформації з різних джерел.

ЗК02. Здатність планувати час та управляти ним для досягнення поставлених цілей, вміння спланувати роботу в колективі.

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї та нестандартні рішення і використовувати їх для креативного вирішення проблем і виконання завдань у сфері соціальних комунікацій.

ЗК09. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, спілкуватися з колегами, аналізувати отримані результати.

СК02. Здатність критично осмислювати проблеми у професійній діяльності із врахуванням знань із різних сфер суспільного життя, володіти глибокими знаннями з різних галузей, створювати інформаційний контент у різних тематичних напрямках і для різних видів медіа.

СК07. Здатність працювати у команді, володіти соціальними навичками, переконливо доводити власну думку у редакції, показувати свою відповідальність за розвиток професійного знання та обов'язки у колективі, давати критичну оцінку власній роботі і стратегічному розвитку команди, знаходити оптимальні рішення.

Програмні результати навчання:

ПР03. Вміти проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення інформації з різних джерел, перевіряти її на достовірність, відстоювати власну професійну позицію, критично оцінювати свій журналістський матеріал та медіапродукт своїх колег, спираючись на правові та етичні норми і професійні стандарти.

ПР06. Вміти оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати, аналізувати та робити висновки про результативність (соціальний вплив) створеного медіапродукту чи вирішеної комунікативної ситуації.

ПР10. Застосовувати спеціалізовані концептуальні новітні знання з соціальних комунікацій при плануванні перспектив розвитку різних сфер інформаційної діяльності, мати прикладні навички розв'язання проблем, пов'язаних із організацією медіаустанов та інституцій.

ПР14. Вміти застосовувати нові підходи у ситуаціях зміни професійного середовища, оновлювати професійні компетенції для вирішення різноманітних проблемних комунікативних ситуацій.

ПР17. Дотримуватися принципів і правил медіабезпеки, журналістської етики та професійних стандартів, використовувати їх у професійній діяльності.

Soft skills: лідерство; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін; вміння працювати в команді; здатність керувати своїм часом, розуміння важливості дедлайнів та ін.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекц.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Бали
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Публіцистика та особливості її розвитку						
Тема 1. Публіцистика як предмет дослідження	8	2		6		5
Тема 2. Розвиток української публіцистики кінця XIX – початку XX ст.	10	2		6	2	5
Тема 3. Публіцистика сучасності: тенденції розвитку, проблематика	10		2	8		5
Тема 4. Розвиток публіцистики в Україні та за її межами	10		2	8		5
Тема 5. Найяскравіші персоналії сучасної публіцистичної думки	10		2	8		5
Тема 6. Публіцистика в умовах війни	12		2	8	2	5
Разом за модулем 1	60	4	8	44	4	30
Змістовий модуль 2. Специфіка творчості публіциста						
Тема 7. Публіцист – мотивація творчості	8	2		6		5
Тема 8. Публіцист – носій інтегральної візії людини і світу	8	2		6		5
Тема 9. Правда слова	10		2	8		5
Тема 10. Морально-етичні рамки публіцистики	12		2	8	2	5
Тема 11. Креативний потенціал інформації	10	2		8		5
Тема 12. Тенденції розвитку публіцистики	12		2	8	2	5
Разом за модулем 2	68	6	6	44	4	30
ІНДЗ						40
Усього годин / балів	120	10	14	88	8	100

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів освіти включає більш детальне опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення окремих питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, підготовку до практичних занять, яка передбачає, зокрема, виконання завдань практичного спрямування, опрацювання додаткової літератури, розв'язування задач, кейсів, перегляд рекомендованого аудіовізуального контенту, підготовку проєкту тощо. Зміст та обсяг самостійної роботи подано в таблиці.

Ефективність і результативність самостійної роботи здобувача освіти викладач виявляє на практичних заняттях, зокрема під час тематичного опитування, тестування, бесід, дискусій, обговорення проблемних завдань, презентації творчих завдань, мініпроєктів, тренінгової роботи тощо, та фіксується в загальній оцінці за тему.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Методика написання журналістського матеріалу 1. Підготовка публіцистичної (аналітичної, проблемної, пропагандистської) статті. 2. Підготовка публіцистичного коментаря. 3. Підготовка нарису (портретно-психологічного, проблемно-аналітичного, подорожнього, судового).	6
2	Особливості роботи в жанрі журналістського розслідування та сатиричних жанрах: спроба журналістського розслідування гострої економічної ситуації. написання фейлетону. вибір теми і написання памфлету на важливу суспільно значущу тему.	6
3	Особливості роботи в жанрі журналістського розслідування та сатиричних жанрах: написання фейлетону.	8
4	Особливості роботи в жанрі журналістського розслідування та сатиричних жанрах: вибір теми і написання памфлету на важливу суспільно значущу тему.	8
5	Написати проблемне есе на актуальну тему.	8
6	Написати портретне есе.	8
7	Проаналізувати есеїстку О.Сизоненка, В.Коротича, О.Гончара.	6
8	Підготовка і написання літературно-мистецьку оглядову статтю, рецензію.	6
9	Підготувати інтерв'ю з відомим політичним діячем.	8
10	Підготувати аналітичну статтю з соціальної проблеми, що стосується свого міста (села)	8
11	Написати публіцистичний коментар актуальної політичної події.	8
12	Зробити тематичний огляд газет (тема за індивідуальним вибором).	8
	Разом	88

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання має за мету поглиблення та вдосконалення здобутих компетентностей із вибіркового освітнього компонента. Воно передбачає обов'язкову презентацію та обговорення результатів на підсумковому занятті.

Здобувач освіти повинен підготувати детальний аналіз доробку публіциста (на вибір), виокремити проблемно-тематичні вектори його опублікованих матеріалів, визначити аудиторію, на яку спрямовані твори, з'ясувати ступінь впливу публіцистичних наративів на споживача медіаконтенту, описати, як контекст доби вплинув на зміст публіцистики.

Максимальна кількість балів за індивідуальне науково-дослідне завдання – 40, з яких 20 балів здобувач отримує за систематизовані матеріали виконаного завдання і 20 балів – за презентацію своєї доповіді.

Основні критерії оцінювання: обґрунтування вибору об'єкта аналізу, використаних матеріалів, платформи оприлюднення інформації; логічність; аргументація основних положень; наочність; дотримання приписів академічної доброчесності; техніка і культура мовлення; оригінальність, вміння працювати автономно тощо.

IV. Політика оцінювання

Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття відповідно до розкладу та вчасно виконувати навчальні завдання (зокрема винесені на самостійну роботу) згідно з індивідуальним навчальним планом та силабусом освітнього компонента. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність з вибіркового освітнього компонента, становить 100 балів.

Пропущені з поважних причин заняття здобувач освіти має можливість скласти викладачеві в дні консультацій упродовж тижня після виходу на навчання.

Відповідно до пункту 3.1 [«Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»](#) з освітнього компонента можливе зарахування окремих тем, модулів, індивідуального завдання тощо.

Політика щодо академічної доброчесності. Увесь навчальний процес побудований на засадах доброчесності, справедливості, порядності, відповідальності за результати своєї діяльності, взаємодовіри та толерантності до його учасників, об'єктивності оцінювання, соціальної та гендерної рівності.

Здобувач освіти зобов'язаний самостійно виконувати завдання до практичних занять та самостійної роботи, так само індивідуальне завдання; надавати правдиву інформацію про результати своєї навчальної діяльності; вказувати джерела чужих думок у випадку їхнього використання. Жодна з форм порушення академічної доброчесності не толерується.

Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності визначена [«Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#) та [«Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Завдання, які здобувач освіти складає з порушенням дедлайнів, викладач перевіряє, але не оцінює (тобто здобути бали за такі роботи не вдасться). Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Формою організації підсумкового контролю знань здобувачів освіти з вибіркового освітнього компонента є залік.

Відповідно до [«Положення про організацію освітнього процесу на першому \(бакалаврському\) та другому \(магістерському\) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»](#) та [«Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#) оцінювання знань здобувачів освіти здійснюємо під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. Завдання із цих видів поточного контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів (детальніше див. таблицю вище). Семестровий залік викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом освітнього компонента. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100. Повторне складання заліку, у разі отримання незадовільної оцінки, допускається не більше двох разів: один раз викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Здобувач освіти, який не погоджується з результатами підсумкового контролю, отриманих під час семестрового контролю в день оголошення результатів підсумкового

оцінювання, має право звернутися з апеляційною заявою на ім'я проректора з навчальної роботи та рекрутації.

Будь-які конфліктні ситуації щодо оцінювання вирішують відповідно до [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

Порядок проведення заліку з вибіркового освітнього компонента такий: усна відповідь здобувача освіти на 4 питання (перелік питань див. нижче – кожне питання оцінюємо в діапазоні від 0 до 25 балів).

Перелік питань для підсумкового контролю

1. Сучасний світ: особливості перехідного періоду.
2. Чотири візії розвитку світу і прогностична публіцистика: глобальні проблеми людства.
3. Творчість публіциста у системі цивілізації та культури.
4. Журналіст у світі професій (письменника, діяча мистецтва, вченого, історика, політика, юриста, культуролога, соціолога, економіста, оратора, психолога, педагога, священика).
5. Концепція інформаційного суспільства.
6. Журналіст (публіцист) – апостол істини.
7. Творче кредо Вольтера Кронкайта.
8. Порівняльна характеристика визначення ролі й принципів публіцистики у працях Р.Капусцінського, М.Шлемкевича.
9. Вплив на сучасну громадську думку щоденних якісних газет.
10. Континентальна (фундаментальна) й англосаксонська моделі підготовки журналістів у Європі.
11. Правда слова: аксіологічний аспект.
12. Есеїстика Л.Костенко, О.Пахльовської.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (потрібне перескладання)

Здійснюючи поточний контроль, послуговуємося такими нормами оцінювання:

5 балів – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє компетентність комплексно та творчо вирішувати поставлені завдання; вільно та доцільно послуговуватися спеціальною термінологією; доречно ілюструвати відповідь прикладами, залучаючи відомості із самостійно опрацьованої літератури; практично застосовувати одержані глибокі теоретичні знання з освітнього компонента; знаходити джерело інформації та аналізувати її; оформляти роботу охайно та ретельно, відповідно до вимог щодо структурної, змістової та мовної організації текстів певного виду. Водночас можливі 1–2 дрібні неточності у викладі матеріалу, що не впливають на правильність висновків. Завдання мають бути виконані не менш як на 90%.

4 бали – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє компетентність комплексно вирішувати поставлені завдання; глибоко розкривати зміст поставленого завдання чи проблеми; доцільно використовувати спеціальну термінологію; доречно ілюструвати відповідь прикладами; практично застосовувати одержані глибокі теоретичні знання з освітнього компонента; знаходити джерело інформації та аналізувати її; оформляти роботу

охайно, відповідно до вимог щодо структурної, змістової та мовної організації текстів певного виду. Однак можливі 2–3 неточності у викладі матеріалу, що не впливають на правильність висновків. Завдання мають бути виконані на 75–89%.

3 бали – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє компетентність комплексно вирішувати поставлені завдання; правильно розкривати основний зміст матеріалу за умови виконання завдання; правильно використовувати термінологію; виконує роботи без суттєвих помилок; вміє зібрати матеріал, скласти план, побудувати текст будь-якого виду; оформляти роботу охайно, відповідно до вимог щодо структурної, змістової та мовної організації текстів певного виду. У відповідях можливі 3–4 неточності у викладі інформації, які не впливають на конкретний зміст. Завдання виконані на 67–74 %.

2 бали – здобувач освіти отримує, якщо зміст викладає частково, не завжди послідовно; одержані теоретичні знання невміло застосовує практично; відсутній логічний зв'язок основного викладу інформації з висновками; відповідь неповна, хоча суть запитання загалом висвітлена; у змісті роботи трапляються помилки; завдання виконані на 60–66 %.

1 бал – ставимо, якщо здобувач освіти демонструє підготовленість тільки з окремих завдань теми; відповідь не вирізняється змістовністю та логікою викладу; завдання виконані на менше ніж 59 %.

VII. Рекомендована література

1. Владимиров В. Журналістика, особа, суспільство: проблема розуміння. К., 2003.
2. Габор Н. Відповідальність як зворотний бік свободи. Вісник Львівського університету. Серія „Журналістика”. 2006. Вип. 28. С. 240–244.
3. Гришина С. Українська публіцистика 60-х і 90-х років ХХ століття в контексті національного відродження (ідеї і тенденції): Автореферат дис. ... канд. філол. наук: 10.01.08 – журналістика. К., 2004. 20 с.
4. Грищенко О. Суспільство. Держава. Інформація. К., 2001.
5. Грищенко О., Шкляр В. Основи теорії міжнародної журналістики. К., 2002.
6. Давидчак Х. Авторитет правди. Вісник Львівського національного університету. Серія „Журналістика”. 2006. Вип. 28. С. 176–182.
7. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості: Навчальний посібник. Львів, 2000. 180 с.
8. Іван Павло II. Переступити поріг надії /Іван Павло II. Київ–Львів, 2005.
9. Лизанчук В. Не лукавити словом. Львів: АН вищої школи України: ЛНУ імені І. Франка, 2003. 560 с.
10. Михайлин І. Основи журналістики: Підручник. К.: ЦУЛ, 2002. 284 с.
11. Москаленко А. Теорія журналістики: Навчальн. Посібник. К.: Ексоб, 2002. 335 с.
12. Пронина Е. Психологія журналістського творчества. М.: Изд-во Моск. ун-та, 2003.
13. Хоменко Т. ЗМІ в контексті між культурного діалогу доби глобалізації. Вісник Львівського університету. Серія „Журналістика”. 2007. Вип. 30. С.62–67
14. Щербак Юрій. Україна в обіймах Польщі. Реалії і пророцтва. Публіцистика 2022-2023 років. Київ, Фондація академіка Петра Тронька, 2023. 320 с.
15. Gray O., Odelli C., Pearson, J. Digital Marketing Communications BPR. In: Digital Marketing Communications. EASA The European Advertising Standards Alliance. May 2015. P. 7–19.

Інтернет-ресурси

- <https://www.pravda.com.ua>
- <https://detector.media>
- <https://chytomo.com>